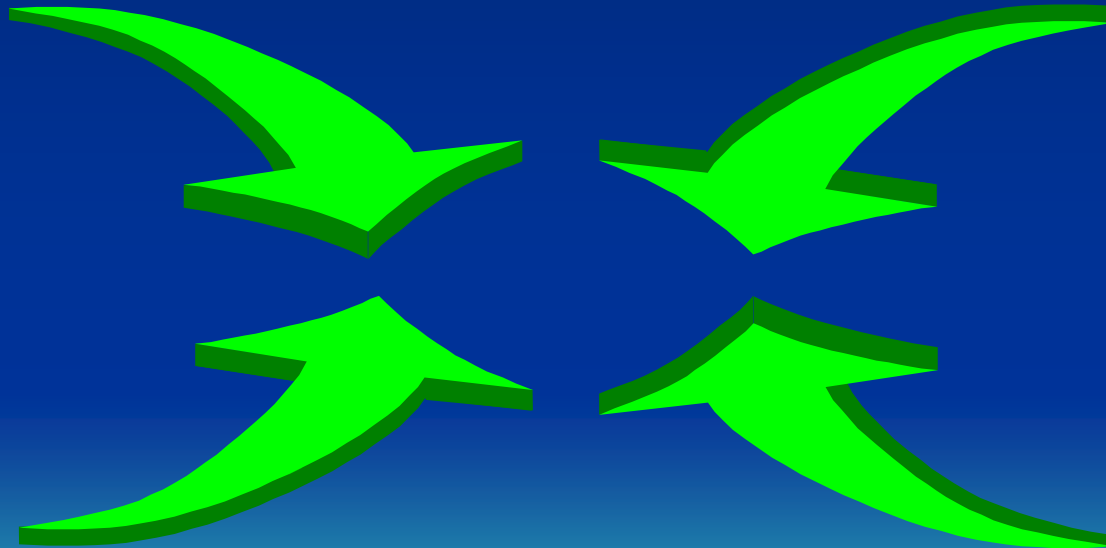

Znaczenie orientacji zawodowej jako środka polityki oświatowej i rynku pracy

- Elżbieta Turska

Sytuacje kryzysowe w życiu człowieka

- **Kryzys** - załamanie się pewnego stanu równowagi, dotychczasowego poczucia bezpieczeństwa
- Stan prowadzący do podjęcia **rozwiązania** zaistniałej sytuacji poprzez rozstrzygnięcie w kierunku **pozytywnym** (rozwoju) bądź **negatywnym** (zastój, pogodzenie się z losem itp.) (E.Ericson, 1968)

Przykłady sytuacji kryzysowych

- Wybór zawodu, zmiana szkoły, zmiana pracy, utrata pracy, sytuacja bezrobocia

Sytuacje te są szczególnie trudne dla ludzi młodych

- **adolescentów** znajdujących się w okresie dorastania, którzy stoją przed decyzją związaną z wyborem swojego przyszłego zawodu
- **absolwentów szkół wyższych** nie znajdujących zatrudnienia na współczesnym rynku pracy i wchodzących w sytuacje bezrobocia

Czym jest bezrobocie?

- Zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób **zdolnych** do pracy i pracy tej **poszukujących**

Kryteria bezrobocia

- osoby pozostają bez pracy
- są zdolne do pracy
- wyrażają gotowość podjęcia pracy
- oraz pracy tej poszukują

Jedynie łączne spełnienie powyższych kryteriów kwalifikuje do zaliczenia jednostki lub grupy społecznej do bezrobotnych

Skutki bezrobocia

- Bezrobocie to marnotrawstwo zasobów pracy, jednak szczegółowe analizy prowadzą do wniosku, że skutki bezrobocia zależą przede wszystkim od **długości okresu pozostawania bez pracy**

Pozytywne psychospołeczne skutki bezrobocia krótkotrwałego

- Wyzwała **konkurencję** pomiędzy poszukującymi pracy, zwłaszcza, gdy chodzi o atrakcyjne i dobrze płatne miejsca pracy, zachęca potencjalnych pracowników do **większej dbałości o wybór zawodu**, natomiast osoby pozostające czasowo bez pracy do **doskonalenia i podnoszenia własnych kwalifikacji**

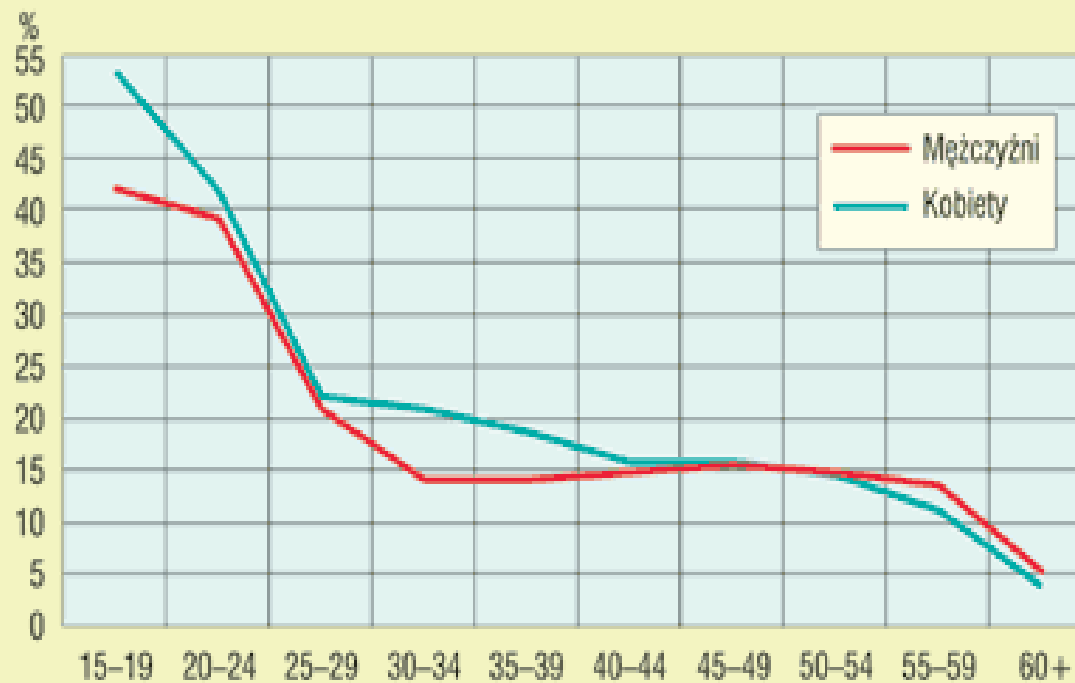
Negatywne psychospołeczne skutki bezrobocia długotrwałego

- Jest zjawiskiem patologicznym, pozbawiającym człowieka możliwości zaspokojenia jednej z głównych ludzkich potrzeb - **potrzeby pracy**, uniemożliwiając realizację podstawowych funkcji zatrudnienia (ekonomicznej i społecznej)

Ludzie młodzi - grupa najbardziej narażona na ryzyko bezrobocia

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2003 R.

Brak pracy dla ludzi młodych to..

- niemożność zaspokojenia potrzeb, które stanowią podstawę usamodzielnienia się, podjęcia życia na własny rachunek, możliwość założenia własnej rodziny
- odraczanie w czasie i przenoszenie w bliżej nieokreśloną przyszłość odpowiedzialnych decyzji życiowych
- niemożność zdobycia doświadczenia zawodowego
- osłabienie aspiracji i motywacji w kontekście rozwoju zawodowego
- **Konsekwencja:** spadek konkurencyjności kandydata na rynku pracy

Jaki jest dzisiaj młody człowiek, który staje u progu kariery zawodowej?

- **Coraz lepiej wykształcony**
- **Otwarty na świat**
- **Dobrze znający języki obce**
- **Nastawiony na sukces zawodowy, który łączy z sukcesem materialnym**
- **Rozwój osobisty, własną samorealizację, nabycie nowych kompetencji stawia na wysokim miejscu wśród swoich celów zawodowych**

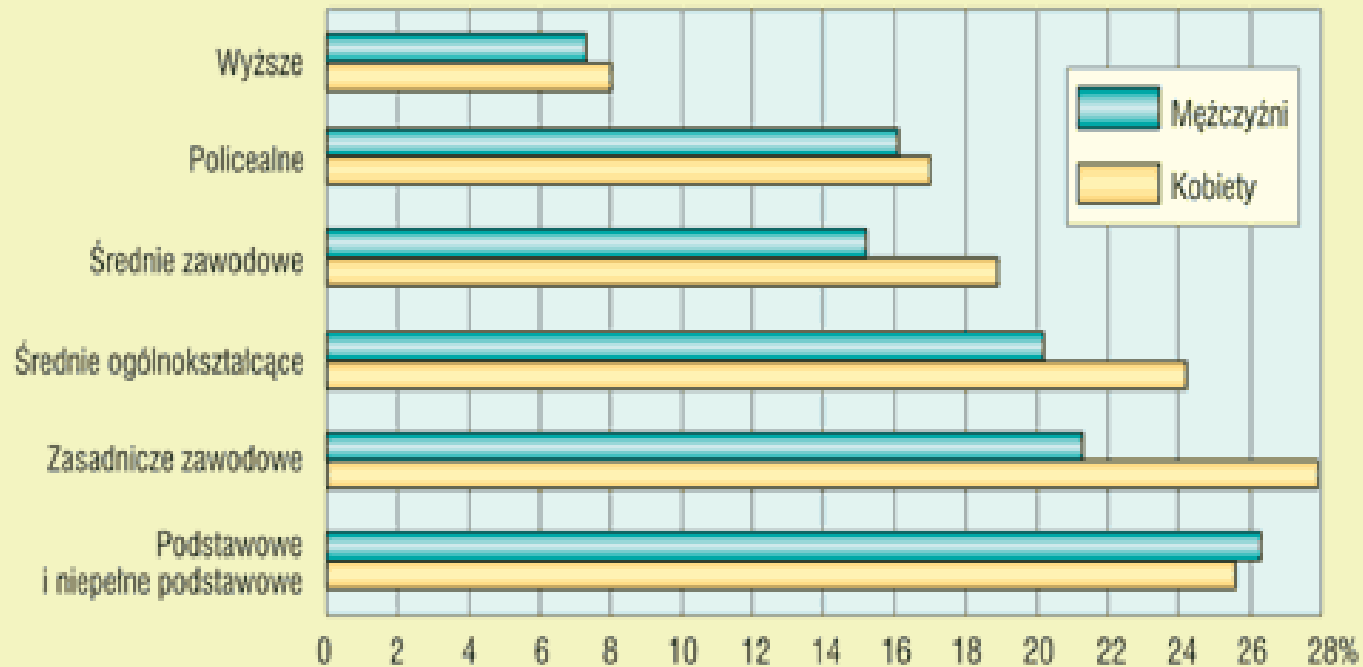
Ale równocześnie..

- to pokolenie młodych ludzi dotkliwie doświadczające poczucia bezradności, bezsilności i braku nadziei na poprawę sytuacji, pokolenie rozdarte pomiędzy chęcią wyjazdu z kraju a chęcią pozostania w nim.....

Wykształcenie - czynnik chroniący przed sytuacją bezrobocia?

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG PŁCI I WYKSZTAŁCENIA W 2003 R.

Jaki model kariery?

- Kariera to obejmujący praktycznie całe życie proces **rozwoju postaw, wartości, umiejętności, zdolności, zainteresowań, cech osobowości oraz wiedzy**, odnoszących się do pracy, w tym okres instytucjonalnego uczenia się i zadań realizowanych w wolnych chwilach wypoczynku (D.Super, 1976)

Jaki model orientacji i poradnictwa zawodowego?

- **Tradycyjna orientacja zawodowa**
- dopasowanie danej jednostki, jej zdolności do określonego zawodu
- **Orientacja zawodowa dziś**
- proces ukierunkowany na wspieranie indywidualnych procesów przechodzenia do kolejnych etapów rozwoju zawodowego

Klienci orientacji zawodowej

- **Tradycyjnie**
- Osoby korzystające z niej w określonym, najczęściej jednym **momencie** swojego życia - wejścia na rynek pracy lub powrotu na rynek pracy w sytuacji utraty zatrudnienia
- **Dziś**
- Osoby korzystające w każdym momencie rozwoju, **na różnych etapach życia** – oczekujące pomocy w rozwiązywaniu problemów tranzycji między różnymi rolami zawodowymi

Klienci orientacji zawodowej dziś

- uczniowie stojący przed wyborem szkoły ponadgimnazjalnej
- uczniowie stojący przed wyborem szkoły wyższej,
- absolwenci szkół i osoby, które po raz pierwszy podejmują pracę zarobkową,
- osoby poszukujące pracy (bezrobotni, osoby pragnące się przekwalifikować),
- osoby pracujące zarobkowo, którym zagraża utrata miejsca pracy.

Jaki model orientacji i poradnictwa zawodowego?

- Diagnozowanie właściwości jednostki celem zaproponowania jej odpowiedniego zawodu zostaje zastępowane **pomocą i wsparciem** w samodzielnym podejmowaniu przez nią **decyzji**, pomocą w rozpoznawaniu i rozwijaniu własnych **kompetencji** oraz pomocą w **radzeniu sobie** na współczesnym rynku pracy

Jaki model kariery?

- Uczenie się przez całe życie
- Elastyczne formy zatrudnienia
- Przechodzenie od jednej pracy do drugiej, z zawodu do zawodu, z bezrobocia do zatrudnienia, z zatrudnienia do bezrobocia
- Większa odpowiedzialność za własny rozwój zawodowy

Tranzycje ludzi młodych - przechodzenie z edukacji do pracy

- sposoby realizacji ścieżki przejścia ze statusu ucznia do statusu pełnoetatowego pracownika
- sposoby łączenia nauki i pracy
- sposoby przechodzenia przez różne szczeble edukacji
- różne związki z rynkiem pracy
- aktywności takie jak sport, rekreacja, podróże zagraniczne, nie mające bezpośredniego związku ani z nauką ani z pracą, ale w ostateczności przekładające się na dojrzałość do życia zawodowego

Cele działań doradczych

- promowanie wśród ich odbiorców aktywnych postaw
- uświadamianie konieczności planowania kariery i rozwoju zawodowego
- promowanie mobilności, przedsiębiorczości oraz potrzeby dostosowania się do zmieniających się warunków pracy
- zdobywanie podstawowych umiejętności koniecznych do poruszania się po rynku pracy (jak m.in.: pisanie CV, listu motywacyjnego, umiejętność autoprezentacji czy prowadzenia rozmowy z potencjalnym pracodawcą).

Formy pomocy i wsparcia realizowane przez doradców zawodowych

- poradnictwo indywidualne
- zajęcia grupowe
- udostępnianie informacji zawodowej
- świadczenie specjalistycznych usług w zakresie planowania kariery zawodowej

Zmiany w sieci placówek i instytucji orientacji i poradnictwa zawodowego

- Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej
- Mobilne Centra Informacji Zawodowej
- Szkolne Ośrodki Kariery, Studenckie Biura Karier
- Młodzieżowe Biura Pracy działające w ramach Ochotniczych Hufców Pracy
- Kluby Pracy działające w systemie Urzędów Pracy

Ważne....

- Sukcesywne **poszerzanie dostępu** do informacji zawodowej oraz świadczeń z zakresu poradnictwa zawodowego tak, aby były one dostępne **dla wszystkich** bez wyjątku i niemal **w każdym miejscu**

